Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК

100 1920-2020 јүз ил сизинләјик

Тәсисчиләр: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА НАЗИРЛИЈИ

12+

№47 (98291) 1920-чи илдән чыхыр 20 нојабр 2020-чи ил чүмә. *Гијмәти 2 рубл.*

РЕДАКТОР СӘҺИФӘСИ

Ашкарлыг уғурлу кәләчәјин јарадылмасы үчүн зәманәтдир

Бу күнләрдә мүхтәлиф сәвијјәли журналистләрлә өзүнүн биринчи көрүшүндә Дағыстанын мүвәггәти башчысы вәзифәсини ичра едән Серкеј Меликов өз чыхышына рекионун информасија мәканыны һазырда тәшкил едән күтләви информасија васитәләриндәки ашкарлыгдан башламышдыр.

КИВ-дәки ашкарлыг чәмијјәтин емосионал сағламлығына тәсир едир, бу вә ја дикәр информасија һадисәси һаггында рекион сакинләринә тәфсилаты илә дүзкүн мәлумат вериләрсә, бир о гәдәр аз кәнар дәстләр вә каналлар үчүн кениш јајылмыш сосиал шәбәкәләрдә фејк информасија кампанијасы кечирмәјә сәбәб олачаг.

Серкеј Меликовун өзү сосиал шәбәкәләрдә гејдә алынмамышдыр. Лакин сосиал шәбәкәләр мәканында баш верән һадисәләр һаггында систематик олараг информасија алыр.

Көрүшдә рәгәмләрин доғрулуғу вә вахтында информасија верилмәси, еләчә дә бөјүк рол ојнајан коронавирус инфексијасы хәстәликләри үзрә информасијанын ишыгландырылмасы мөвзусуна да тохунулмушдур.

Габаглајараг ишләмәк вә әһали гаршысында максимал ачыг олмаг, Дағыстан Республикасы башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликовун ирәли сүрдүјү бир тәләбдир. Онлар дәгиг, һәрбдә олдуғу кимидир.

Республика башчысынын чыхышындан көрүнүр ки, о, кағыз үзәриндәки рәгәмләрдән факт үзрә баша чатдырылмыш ишләрә үстүнлүк верир.

Сон илләрдә республикада мигјаслы коррупсијадан тәмизләнмә шәраитиндә јашадығы бир вахтда онлара севинмәк олмаз. Әслиндә бунлар өз үнванына чатмамыш јүз милјардларла пул демәкдир.

Рекион башчысынын сөзләринә көрә һакимијјәт органлары информасија ашкарлығы вә бу саһәдә ичтимаи нәзарәт сијасәтинин тәминат системинин формалашдырылмасы вачибдир.

Һәмчинин дә о, кәләчәкдә биркә ишдә иштирак едәчәк журналистләр бирлијинин формалашдырылмасы һаггында мәлумат вермишдир.

«Аккредитасија алмаг арзусунда оланлар үчүн биз бирлик јарадачағыг. О һамы үчүн бәрабәр - мәним үчүн, һакимијјәт структурлары вә күтләви информасија васитәләринин нүмајәндәләри, сизин үчүн ојун гајдаларыны мүәјјән едәчәкдир. Сәлаһијјәтлик, журналист етикасы бу вә ја дикәр пешә нүмајәндәләрини мүәјјән едән әхлаг нормалары бу гајдаларын башында дурмалыдыр. Өз тәрәфимдән сизинлә ашкар олачағыма сөз верирәм».

Сөз азадлығы өзбашыналыг дејилдир

Дағыстан сегментиндә сосиал шәбәкәләр өз јерини тутмуш вә јени-јени информасија мәканларынын мәнимсәнилмәси давам едир. Бунунла бағлы вә һәмчинин өзбашына дејилән фејк информасија нәшрләри инкишаф едир ки, чәмијјәт үчүн зәрәрли характер вә информасија күндәлијинә негатив көндәрмәләр дашыјыр.

Бу мәсәлә үзрә ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликов билдирмишдир ки, республиканын информасија сегментиндә чохлу медиа «кирләнмәси» мүшајиәт олунур. Ола билсин ки, мәсәлә ондан ибарәтдир ки, индики вахтда сосиал шәбәкәләр сәмими инсан емосијаларыны өлдүрмәјә, еләчә дә реал вахта вә дүнјада һәјаты мәһв етмәјә гадирдир. Буна бахмајараг сағлам дүшүнчә вә ади инсанлыг етикасыны һеч ким инкар етмәмишдир. Әксәр вахтларда бу шәрһләрин сосиал шәбәкәләрин реал истифадәчиләриндән охујанда, (онлар исә республикамызын сакинләридирләр) онларын тәһсил сәвијјәсинин вә информасијаја наил олмасынын ашағы сәвијјәсинә тәәччүбләнирсән. Бунларын бәзиләри исә фејк јениликләри дәрч едәркән мәсулијјәт дашыјачагларыны һеч тәсәввүрүнә белә кәтирмирләр. Бунунла јанашы, сон илләрдә Дағыстанда функсионал савадсызлыг инкишафдадыр. Бу лазыми сәвијјәдә садә ичтимаи мәсәләләри һәлл етмәк үчүн јазыб-охуја билмәмәси, хүсусилә тәлиматлардан акаһ олмамасы информасија фәалијјәтиндә вачиб олан шеји тапа билмәмәси өзүнү бирузә верир.

Милли лајиһәләр халгын арзуларынын һәјата кечирилмәси үчүн мәгсәддир

Милли лајиһәләрин реализә едилмәси мөвзусу Дағыстан башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликовун «Достлуг» Евиндә журналистләрлә кечирдији көрүшдә ајрыча вә тәфсилаты илә мүзкирә олумушдур.

Кенерал-полковник республика бәләдијјәләри әразиләринин инкишафы планларынын практики олараг олмадығындан башламышдыр:

«Һәр бәләдијјә башчысы онун әразисинин јахын перспективдә нә чүр истифадә едиләчәјиндән, бәләдијјәдә нә чүр мүлкијјәт формалы торпаг саһәләри олмасындан, бу торпагларын кәнд тәсәррүфаты, сәнаје, фәрди мәнзил тикинтиси, комплекес тикилиләр мәгсәдилә истифадә олуначағыны дәрк етмәлидир. Өз бүдчә имканларыны нәзәрә алараг бәләдијјә бирләшмәси башчысы әразисинин инкишафыны планлашдырмалыдыр»,- дејә рекион башчысы гејд етмишдир.

Тәәссүфләр олсун ки, бәләдијјә бирләшмәләринин башчылары (Рајон, кәнд вә гәсәбәләрин) өзләринин јашајыш мәнтәгәләринин инкишафына даир тәсәввүрү јохдур. Хүсусән дә категоријалар үзрә торпагларын ајрылмасы карты вә инкишафын баш планлары јохдур. Анчаг бу мәсәләләрин ишләниб һазырланмасы вә реализә едилмәсиндән сонра федерал вә ја рекионал програм реализә олуна биләр. Бурада торпаг-һүгуги мүнасибәтләр үзрә ишин вәзијјәтини Серкеј Меликов тәнгид етмишдир. Онун сөзләринә көрә инвестор өз лајиһәсини мәһкәмә мүзакирәләри олмајараг өз лајиһәсини реализә етмәкдә мараглыдыр.

Бунунла бағлы ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән торпагдан истифадә едилмәсинин сәмәрәси илә мәшғул олан комиссија јарадылмасы һаггында сәрәнчам имзаламышдыр.

«Бу торпагларын тәртиб едилмәсинә гадаға һәлли стадијасында олан бәзи проблемләрин дајандырылмасы дејилдир. Бу торпаг саһәләринин тәртиб едилмәсинин гануна ујғунлуғунун ајдынлашдырылмасына чәһд етмәкдир. Әкәр бу ујғунлуг јохдурса, торпагларын һамысы кери гајтарылараг мүвафиг һүгуги нормаја салмаг вә бүтүн процедурлары јеринә јетирмәк лазымдыр. Өз-өзлүјүндә милли програмларын реализә едилмәси сосиумун бүтүн саһәләринә тохунур ки, бу да үмумиликдә рекионун вә өлкәнин инфраструктурунун инкишафы үчүн мүхтәлиф програмларын реаллыға чеврилмәси үчүн имкан јарадыр.

Мөвзунун давамы олараг ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән С.Меликов инвесторларын вә капиталын чәлб едилмәси үчүн әсас кими республикада туризм кластеринин инкишаф етдирилмәсини көстәрмишдир.

Үмумијјәтлә Дағыстан Республикасында милли лајиһәләрин реализә едилмәси рекионун игтисадијјатынын инкишафына көмәк көстәрәчәк. Чүнки бу лајиһәләрин өзләри реализә едилән програмлар чәрчивәсиндә ири малијјә јатырымлары демәкдир.

Бу күн милли лајиһәләрин реализә едилмәси үчүн әсас проблем бәләдијјә бирләшмәләринин дәгиг бахышынын олмамасыдыр ки, онларын инкишафы республика сәвијјәсиндә милли лајиһәләрин уғурла реали зә едилмәси тәсәввүрүнү јарадыр. Ахы республиканын сырави сакини үчүн тәмир олунмуш јоллар, кејфијјәтли тәһсил, аилә үчүн сосиал мүдафиә, милли вә тарихи әнәнәләрин горунмасы, әмәк базарында тәклифләрин јүксәк олмасы, кичик вә орта саһибкарлығын дәстәси вә дөвләтин сосиал зәманәтләринин садәчә јүксәк сәвијјәси - бүтүн бунлар милли лајиһәләрин реализә едилмәсидир.

Бу күн республиканын һәр бир сакини дәрк етмәлидир ки, милли лајиһәләрин реали зә едилмәси дөвләтин вә әһалинин инкишафынын симбиозудур ки, нәтичәдә бу бүтүн рекион үчүн игтисади сычрајыш,һәмчинин дә һәр бир адамын өзүнү реализә вә рифаһыдыр. Ән вачиби исә ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән С.Меликовун Дағыстан Республикасында милли лајиһәләрин уғурла һәјата кечирилмәси үчүн ишин истигамәтләрини дәрк етмәсидир.

ҺӘЈӘЧАН!

Фасиләсиз јаған јағыш гала диварыны дағытды

Бир нечә күн давам едән јағыш Нарынгала истеһкамынын шәһәрә тәрәф узанан диварыны дағытмышдыр. Нојабрын 17-дә сәһәр тездән бу хәбәри ешитдик вә һәдсиз сарсынты һисси кечирдик. Һәјәчанланмағымыз әбәс дејилди. Чүнки гала дивары бојунча та гәдимдән бурада јашајан маһал сакинләринин

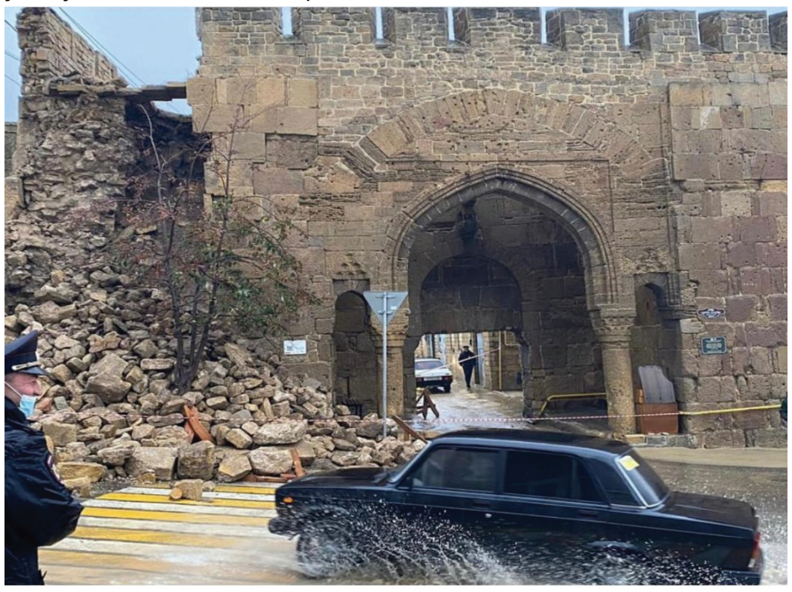

евләри дә вардыр вә тәчили тәдбирләр көрүлмәсә, бу дағылма давам едә биләр вә бөјүк фачиәјә сәбәб олар.

Дәрбәнддән алдығы мәлуматы ешидән «Дәрбәнд шәһәри» шәһәр даирәсинин сабиг башчысы Хизри Абакаров бу һадисәни ешидән кими һәјәчаныны кизләтмәдән өз истаграм сәһифәсиндә белә јазмышдыр: «Руһсуз бүрократија Дәрбәнд үчүн белә ачыначаглы нәтичәләрә кәтириб чыхарды. Демәк истәјирәм ки, артыг бир нечә илдир ки, фәвгәладә вәзијјәтлә бағлы һәјәчан тәбили чалырдыг вә бурада јенидәнгурма ишләринин апарылмасы тәләби илә бүтүн органлара мүрачиәт етдик. Гануна көрә дивары өз башына дүзәлдә билмәрик, бу Русија Федерасијасы Мәдәнијјәт Назирлијинин мәсулијјәтидир. Үстәлик тәмир ишләринә башламыш олсајдыг, ганунла чинајәт мәсулијјәтинә чәлб едиләчәкдик. Јахшы ки, инсан тәләфаты олмады. Бу һадисә диварын дикәр һиссәләриндә дә баш верә биләр вә бу чох бөјүк һәјәчан доғурур», -дејә кечмиш башчы һәјәчанла гејд етмишдир.

Һәгигәтән дә бу күн әфсанәви гала вә онун дәнизә доғру узанан диварлары дүнја әһәмијјәтли бир тарихи вә мәдәни абидә олараг ЈУНЕСКО-нун сијаһысына дахил едилмишдир. Истеһкам әсрләр боју мүһүм мүдафиә ролуну ојнамышдыр. Галанын бүтүн һиссәләринин бу күнә гәдәр галмамасына бахмајараг, бу бәнзәрсиз бина өз мөһтәшәм көзәллији илә бура гәдәм гојан туристләри тәәччүбләндирир. Һејрәтләрини кизләдә билмәјән туристләрлә үнсијјәтдә оларкән, онларын һәр ил бура кәлмәк арзусу илә јашадығларынын шаһиди олурсан. Дәрбәндин әсл, дәгиг јашы мәлум дејил. Алимләр истеһкамын вә онун мүдафиә диварларынын иншасынын әсрләрлә давам етдијини билдирирләр. Көһнә шәһәрин ичиндә су анбарлары, һамамлар, Чүмә мәсчиди вә ејни заманда дикәр тарихи абидәләр јерләшмишдир. Енли вә һүндүр диварлар Нарын-Гала әтрафыны әһатә едир.

Мүдафиә диварларынын гапылары чохдур: Чарчы-Гапы, Бојат-Гапы, Орта-Гапы, Гырхлар-Гапы вә с. Әкәр кимсә марагланыб Дәрбәндин јухары һиссәсинин әсл сакинләри олан орта јашлы маһаллылардан: **-Јухарыда нә гәдәр гапы, вар? -**, дејиб хәбәр аларса, онлар тәрәддүд етмәдән ардычыл олараг, гүрур һиссилә бу гапыларын адларыны әзбәрдән сөјләјәрләр. Гәдим шәһәримиз олан Дәрбәндин күндән-күнә көзәлләшәрәк чичәкләнмәси онун һәр бир сакининин гүрур мәнбәјидир.

Лакин Орта-Гапынын демәк олар ки, бөјрүндә јерләшән вә Дүнјанын Ирс Сијаһысына дахил олан чәнуб гала диварынын бир һиссәсинин дағылараг, чөкмәси Дәрбәнд үчүн әсл фәвгәладә һадисәдир.

Аллаһ чамаатымызы хәтадан-бәладан, зәлзәләдән-вәлвәләдән, оддан - судан һифз еләсин, дәрдә-гәмә дүчар етмәсин!

Үмидварыг ки, әлагәдар тәшкилатлар тәчили олараг бунун чарәсини тапачаг вә бүтүн гүввәләрини әждадларымыздан бизә галан бу мирасын бәрпасына јөнәлдәчәкләр.

Амалија Ағакишијева

ЈУБИЛЕЈ

М.Кажлајевин јубилеји телевизија фестивалы илә гејд олуначаг

ССРИ халг артисти, көркәмли Дағыстан бәстәкары Мурад Кажлајевин 90 иллик јубилеји республикада кениш бир телевизија фестивалы илә гејд олуначаг. Тәдбирин тәшкили мәсәләләринә Дағыстан Республикасы һөкумәти тәрәфиндән республиканын баш назиринин биринчи мүавини Анатоли Карибовун сәдрлији илә кечирилән ичласда бахылмышдыр

Мүзакирәләрдә Дағыстан Республикасынын Мәдәнијјәт назири Зарема Бутајева, ДР Башчысы вә Һөкумәти Мүдирријјәтинин тәшкилати вә лајиһә шөбәси мүдиринин мүавини – сосиал сијасәт вә дөвләт хидмәтләри шөбәсинин мүдири Рашидә Әлијева, ДР рабитә вә күтләви информасија васитәләри назиринин мүавини Магомедбек Әһмәдов, поезија Театрынын директор мүавини, Дағыстанын әмәкдар инчәсәнәт хадими Ариза Батырова, һәмчинин республиканын апарычы телеканаллары ли филмләр республиканын апарычы телевизија каналларында јајымланачаг.

Ајры-ајры блокларда мусигиси Мурад Кажлајев тәрәфиндән јазылмыш «Адам вә Һәвва», «Кубачи биләрзикинин сирри», «Гуранын әлјазмасынын сирри», «Булудлар сәманы тәрк едир» вә башга Совет филмләри нүмајиш етдириләчәкдир.

Ону да гејд етмәк лазымдыр ки, Мурад Кажлајев 42 кинофилмә мусиги јазмыш вә онларын чохусу вәтән киносунун гызыл фондуна дахил едилмишдир.

рәһбәрлијинин нүмајәндәләри иштирак етмишләр.

2021-чи илдә маестро Мурад Магомедович Кажлајев 90 јашыны гејд едир.. Епидемиоложи вәзијјәти нәзәрә алараг мусигичи шәнлик тәдбирләринин онлајн кечирилмәсинин мүмкүнлүјүнү нәзәрдән кечирмәји тәклиф етди.

Семинар иштиракчылары күнүн гәһрәманынын истәјини нәзәрә алараг республикада телевизија фестивалынын кечирилмәси тәклифини ирәли сүрдүләр. Онун чәрчивәсиндә мусигичинин һәјат вә јарадычылығындан бәһс едән сәнәдли филмләр...

Филмләрә әлавә олараг телевизија тамашачыларына маестро Кажлајевин мусигисинә гурулмуш балет тамашаларынын јазылары да тәгдим олуначаг.

«Һәр шеји лазымынча етмәк лазымдыр ки, бөјүк бир филм, телевизија шоусу, театр тамашалары мүасирләримизә Мурад Кажлајев шәхсијјәтинин мигјасыны вә мусигичинин тәкчә республикамызын вә өлкәмизә дејил, һәм дә дүнја мусиги мәдәнијјәтинә вердији бөјүк төһфәсини көстәрсин»,-дејә Анатоли Карибов вурғуламышдыр.

Дағыстан Республикасынын мәдәнијјәт назири Зарема Бутајева нојабрын 16-да корлар үчүн хүсуси республика китабханасына кәлмиш вә Үмумрусија корлар чәмијјәтинин Дағыстан Республикасы тәшкилатынын фәаллары илә көрүш кечирмишдир.

Назир корлар үчүн хүсуси китабханада олмушдур

Назирлијин мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә верилмиш мәлумата көрә бир ил әввәл корлар үчүн китабхана јени бинаја көчмүш вә һазырда Мәһәммәд Һачыјев күчәси 160 үнванда јерләшир.

Китабхананын фондунда 70 мин нүсхә китаб вардыр. Онларын ичәрисиндә корларын охуја билмәси үчүн нәзәрдә тутулмуш брајлија релјеф-нөгтә тактил шрифти, зәиф көрәнләр вә ади истифадәчиләр үчүн јасты мәтбуат нәшрләри вардыр.

Бу информасијалары назир вә гонаглара корлар үчүн республика хүсуси китабхананын директору Һачы Малучијев билдирмишдир. О, еләчә дә данышмышдыр ки, мүәссисәдә тәһсили дәстәкләјән мәркәз, хүсуси електрон китабхана вә бир сыра данышан китаблар- тифлофлеш - плејерләрдә јенидән һасил олунмасы үчүн уникал нәшрләр вардыр.

Онун сөзләринә көрә китабхана мүасир компүтер техникасы, офис,мебел вә хүсуси нәшр принтерләри илә тәмин едилмишдир.

«Бир күн әввәл өлкәдә бејнәлхалг турлар күнү гејд едилмишдир. Бу тарих көз ишығыны итирәнләрә, сизин проблемләринизә вә бу һәјатда сизә адаптасија етмәјә көмәк едәнләрә диггәт јетирмәлидир. Әлбәттә ки, бу һәм дә бизим вә сосиал мәдәнијјәтләр мәркәзиндә апарычы рол ојнајан хүсуси китабхана ишчиләринин бајрамыдыр. Шадам ки, хүсуси китабхана ишчиләри, Үмумрусија Корлар Чәмијјәти, бу истигамәтдә ишләјән хүсуси мәктәбләр вә бизә еһтијачы олан инсанлар арасында јахшы ишчи контакты вардыр. Хүсуси китабхана бу күн мүхтәлиф мәһдудијјәтләри олан инсанларла диалог үчүн мејданчадыр. Модел китабханалар- өзүнәмәхсус информасија вә тәһсил, асудә вахт, реаблитасија характерли мәркәзләр һаггында бу күн чох данышырлар. Бурада ән мүхтәлиф профилли мүтәхәссисләр гаршылыглы ишләмәлидирләр. Бу ишә мүхтәлиф јашлы инсанлар: ушаглар, јенијетмәләр, јашлы нәслин нүмајәндәләри, јарадычылыг бирликләри чәлб едилмәлидир»,-дејә Зарема Бутајева вурғуламышдыр.

О, һәмчинин дә гејд етмишдир ки, китабхананын республика сакинләринин чәлбедичи вә мәдәни истираһәт мәркәзинә чеврилмәси үчүн һәлә чох иш көрүлмәлидир. Гаршыја гојулмуш вәзифәләрә мүвафиг олараг китабхана хидмәти илә јанашы, мүәссисә өзүнүн нәшр фәалијјәтинә башламалыдыр. Бундан башга Дағыстан јазычыларынын рәгәмсал аудикитаблары, Дағыстан театрларынын аудитамашалары нәшр олунмалыдыр. Бунун үчүн китабханада ауди кабинет јарадылмышдыр.

Назир өлкәнин һансы ки, онларда мараглара көрә клублар фәалијјәт көстәрир, нәширијјат фәалијјәти ишә салынмыш, тамашаларын тифло шәрһи вә бир чох башга шејләр олан дикәр рекионларын практикасынын өјрәнилмәсини тапшырмышдыр.

МӘШҺУР АЗӘРБАЈЧАНЛЫЛАР

Шәмсулла Фејзуллајевич Әлијев

1942-1945-чи илләр Бөјүк Вәтән мүһарибәси дөврүндә Совет Иттифагынын бүтүн милләтләри кими азәрбајчанлылар да бу ганлы-гадалы мүбарибәнин илк күнләриндән мәнфур дүшмәни торпагларымыздан говмаг үчүн гәһрәманчасына вурушдулар. Онлар өн сыраларда «Кеџријә јол јохдур, ирәли!»,шүарлы илә вурушараг, өз чанлары, ганлары баһасына Бөјүк Гәләбәнин газанылмасында олмазын шүчаәт көстәрдиләр вә өз јүксәк төһфәләрини вердиләр.

Икинчи чаһан мүһарибәси һаггында вә бу савашда өз чанларыны әсиркәмәдән гурбан верән икид оғуллар һаггында чох јазылыб вә һәлә бундан сонра да чох јазылачаг. Белә оғулларын чәркәсиндә аддымлајанлардан бири дә өлүмүндән сонра Совет Иттифагы Гәһрәманы адына лајиг көрүлмүш икид һәмјерлимиз Шәмсулла Әлијев иди. Нојабрын 19-да, јәни бир күн бундан әввәл шәһәримизин чәсур јетирмәсинин өлүмүндән дүз 77 ил кечди. Бәли, 28 јашлы кәнч мүәллим арха чәбһәдә галараг фәалијјәт көстәрә дә биләрди. Чүнки о заман мүәллимләрә бөјүк еһтијач вар иди. Лакин о көнүллү олараг өн чәбһәјә кетмәк үчүн јазылды вә чаныны Вәтән уғрунда, јурдумузун, ана торпағын фашист ишғалчыларынын тапдағы алтында галмамасы үчүн фәда етди.

ҺАШИЈӘ:

Әлијев Шәмсулла Фејзуллајевич- Шимали Гафгаз чәбһәси 56-чы ордунун 339-чу пијада дивизијасынын 1135-чи пијада алај командиринин мүавини, капитан. 17 апрел 1915-чи илдә Дәрбәнд шәһәриндә бир мүәллим аиләсиндә анадан олуб, миллијјәтчә азәрбајчанлыдыр. Мәктәби битирдикдән сонра атасынын јолу илә кетмиш, Дәрбәнд педагожи мәктәбини битирдикдән сонра мүәллим ишләмишдир.

1942-чи илдә Гырмызы Орду сыраларына чағырылмыш, елә һәмин ил Бакы һәрби пијада мәктәбинин сүрәтләндирилмиш курсуну битирмишдир. 1942-чи илин сентјабрындан Шимали Гафгазда алман- фашист ишғалчыларына гаршы дөјүшләрдә, Моздок јахынлығында вурушларда, Новороссијскинин азад едилмәсиндә иштирак етмишдир. Бу дөјүшләрдән сонра икид һәмјерлимиз чәсарәт вә икидлијә көрә ики һәрби орденлә тәлтиф едилир. Капитан Әлијев 1943-чү илин пајызында Керч јарымадасындакы дөјүшләрдә фәргләнир. Нојабрын 11-дә (1943) Керч шәһәринин әразисиндә капитан Әлијевин командир мүавини олдуғу баталјон дүшмәнин үч әкс һүчумуну дәф едәрәк дүшмәнин ики ротасыны мәһв етди. О дөјүш мејданын кенишләндирилмәси мәгсәдилә баталјону бир нечә дәфә дөјүшә галдырды. Низам-интизамлы дөјүшчүләри илә бирликдә ики дәфә мүдафиә хәттини јарараг, Киров вә Војков адына заводларын әразисинә кирдиләр. Бу дөјүшдә 250 дүшмән әскәри вә забитини мәһв етдиләр, сурсат анбарлары вә дүшмәнин һәрби техникасыны әлә кечирдиләр. Капитан Әлијевин һеч нәдән горхмамасы онун дөјүшчүләринә дә бөјүк илһам вә чошгунлуг верирди. Һәлә габагда нечә-нечә белә јаддагалан савашлар олачагды. Амма «Сән саједыны сај, көр фәләк нә сајыр»,- дејирләр. Амансыз өлүм кечә-күндүз гәләбә чалмаг әзми илә јашајан вә бу әгидәјә садиг галан чәсур икидә бундан сонра да дөјүшләрдә иштирак етмәјә, фашистләрин јувасы олан Берлиндә Гәләбә Бајрағыны санчмаға мачал вермәди…

1943-чү ил нојабрын 19-да Капитан Әлијев Керч јахынлығындакы дөјүшләрин бириндә гәһрәманчасына һәлак олду.

ССРИ Али Советинин Рәјасәт Һејәтинин 16 мај 1944-чү ил тарихли фәрманы илә команда тапшырыгларыны нүмунәви јеринә јетирдијинә вә фашист ишғалчылары илә дөјүшләрдә көстәрдији чәсарәт вә гәһрәманлыға көрә капитан Шәмсула Фејзуллајевич Әлијев өлүмүндән сонра Совет Иттифагы Гәһрәманы адына лајиг көрүлмүш, «Ленин», «1-чи дәрәчәли Вәтән мүһарибәси», «Гырмызы Улдуз» орденләри илә тәлтиф едилмишдир.

Адлы- санлы гәһрәман Керч шәһәриндә дәфн едилмишдир. Гәһрәманын ады Маһачгала шәһәриндәки күчәләрдән биринә, Дәрбәнддәки тикиш фабрикинә, 4 сајлы шәһәр орта үмумтәһсил мәктәбә вә Мәммәдгала гәсәбәсиндә фәалијјәт көстәрән үзүмчүлүк совхозуна вериләрәк әбәдиләшдирилмишдир. Совхозун мәркәзи маликанәсиндә, Дәрбәнд шәһәриндә онун абидәси вар.

Шәһәрдә гәһрәманын адыны дашыјан, өз көзәллији илә фәргләнән парк һәмишә издиһамлы олур. Сәнәр-ахшам асудә вахтларыны кечирмәк үчүн бураја топлашанларын сајы-һесабы олмур. Онун ады Керчдәки Митридас дағы үзәриндәки хатирә лөвһәсиндә һәкк едилмишдир. Керч шәһәриндә бир күчә дә гәһрәманын адыны дашыјыр.

Бәли икид һәмјерлимизин шанлы хатирәси һәмишә гәлбимиздә јашајачаг. Онун адына чохлу поемалар, шеирләр, мәгаләләр јазылыб. Онун адына шәһәримизин Дәрбәнд Азәрбајчан Драм Театрынын коллективи тәрәфиндән театрын режисору Сәрвәр Әлијевин гурулуш вердији бөјүк вә тәсирли «Мүһарибәдә кечән өмүр» тамашасы һазырланыб вә тамашачылара әрмәған едилиб. Ону дә гејд едим ки, бизим гәзетимизин мәрһум редактору, истедадлы шаир-журналист, «Дәрбәнд чәләнки» китабынын мүәллифи Нәриман Ағасијев «Ирәли, Шәмсулла!» поемасыны јазмыш вә һәмин поема охучулар арасында чох мүсбәт гаршыланмышдыр.

Дејирләр, «Икид өләр, ады галар». Өмрүнүн 28-чи баһарында һәјаты гырылан капитан Әлијевин ады дәрбәндлиләрин гәлбиндә әбәди јашајачаг вә биздән сонра кәлән кәнч нәслин нүмајәндәләри Совет Иттифагы Гәһрәманы, дәрбәндли, азәрбајчанлы, сон дамла ганына кими хаин дүшмәнлә вурушан шир үрәкли икидимиз Шәмсулла Фејзуллајевич Әлијевин ады кәләнлә гүрурла башларыны дик тутачаг вә бу милләтин нүмајәндәси олдугларына үчүн фәхр едәчәкләр.

Амалија Ағакишијева

Шәфалы әлләриниз вар олсун

Бу дәфә һәмсөһбәтим, Дағыстан Республикасынын Дәрбәнд рајонунун Рүкәл кәндиндә 1967-чи илдә бир зијалы аиләсиндә дүнјаја көз ачан, көзәл үрәкли бир ханымдыр. Бу Тәранә Нурәтдин гызы Рамазановадыр.

Тәранә ханымын бабасы Рәһим һәсәнбәј оғлу һәсәнов узун илләр Рүкәл кәнд мәктәбинин директору ишләјиб, атасы Нурәтдин Рәһим оғлу Рүкәл кәнд совети ишләјиб, сонра исә мәдәнијјәт Евинин директору вәзифәсиндә чалышыб. Тәранә ханым да, бу зијалыларын тәрбијәсиндән бәһрәләниб.

- Тәранә ханым, бу күн фүрсәтдән истифадә едәрәк сизинлә гыса да олса һәјат јолунуза нәзәр салмаг истәрдим.

- Хош кәлмисиз, Ајна ханым. Мән 1985-чи илдә Рүкәл кәнд орта мәктәбини битириб, Свердловск шәһәринә- индики Јекатеринбурга кетдим вә орада тибб мәктәбинә дахил олдум. Тибб мәктәбини 1988-чи илдә битириб, 1990-чы илә кими орда галдым вә Јекатеринбургун бир хәстәханасында тибб бачысы вәзифәсиндә чалышдым.

- Бәс Рүкәлә гајытмағынызын сәбәби нә олду? Орада гала биләрдиз. Нијә галыб карјеранызы орда давам етмәдиниз?

- Билирсиз дејирләр, кәмәјә гәриб өлкә, өлмәјә Вәтән јахшы. Әввәл орада охујаркән, галмаг нијјәтим вар иди. Једди ил орда галыб чалышдым, нәсә үрәјим кәндими истәди. Ахы мән бурда бөјүмүшәм, әслиндә дағлар гојнунда бөјүјән бир гыз шәһәрин сыхынтысына гысылыб гала билмәзди. Мән дә о үздән кәндимә гајытдым.

-Кәндә гајытдыгдан сонра, каш орада галардым,- дејә дүшүнмәдинизми Тәранә ханым?

Күлүр.

-Әслиндә бир аз дүшүндүм, амма бурда ушаг һәкими кими ишә башлајандан сонра, о дүшүнчәләрә вахтым олмады. Чүнки 1991-чи илдә мән артыг Рүкәл кәнд тибб мәнтәгәсиндә ишә башладым. Аилә гурдум, башым аиләмә, өвладларыма, ишимә гарышды. Бу сәбәбдән о јерләр үчүн дарыхмаға вахтым олмады. Сонра тәһсилими давам етдим, сәнәдләрими тибб университетинә вердим, вә ораны гијаби битирдим.

- Аиләниз һаггында гысача да олса, нә дејә биләрдиниз?

- Үч өвладым вар, Аллаһ һамынын балаларыны горусун, ичиндә онлары да. Бир гызым Ростов шәһәриндә јашајыр, мүәллим ишләјир, бир оғлум вар. О, Санкт- Петербургда һәрби академијада тәһсил алыр, бешинчи курс тәләбәсидир. Бир гызым исә јанмызда, өз кәндимиздә јашајыр ики өвлады вар.

-Нә көзәл, әсл ана вә әсл дағлар гызы белә олмалы иди. Суалымын белә чавабланмасыны көзләјирдим. Вә демәли, 1991-чи илдән бу кәнддә һәким ишләјирсиниз?

-Бәли, һәмин илдән өз кәндимдә хидмәт едирәм. 20 ил ушаг һәкими ишләдим, артыг 10 илдир ки, терапевт (чан һәкими) ишләјирәм.

- Бу ишдән јорулуб, инчидијиниз вахтлар олубму? Олубса да, о инчиклији нә илә өзүнүздән узаглашдыра билмисиниз?

- Бәли, бәзән олуб ки, әсәбләшмишәм. Амма јенә дә инсанлара јазығым кәлиб, фикирләшмишәм ки: мән ахы өзүмә сөз вермишәм, халгыма хидмәт едәчәјәм. Вә бүтүн күскүнлүјүм бунунла да кедиб.

- Тәранә ханым, дөврүмүзүн ән ачыначаглы Ковид 19 адлы вирусу вар, сиз бу вирусла нечә мүбаризә апардыныз? Чәтин анларда чамаатын јанында олмусунуз. Пандемија сизи горхутмадымы? Һәр кәс сизин хәстәләрә нечә чан јандырараг гуллуг етмәјиниздән данышырды.

- Дүзүнү десәм, апрел, мај, ијун, ијул ајлары бизим кәндимиз үчүн һеч дә асан олмады. Бир аиләдән ики нәфәрин, үч нәфәрин хәстә олдуғу о чәтин заманларда мәним үчүн дә чәтин иди. Һәмкарларымла биркә Ковидә гаршы тест вердик вә онларда Ковид тәсдигләнди. Онлар мүаличә алмаг үчүн евдә галмалы олдулар. Белә олдугда мән тәк башыма галдым. Әлбәттә кимин чаны ширин дејил ки, мән дә горхурдум. Амма бир һәким кими горхмаға ихтијарым јох иди. Хәстәләрин јанына кедиб- кәлирдим, әјнимин палтарыны о дәгигә чыхарыб, јујуб сәрирдим, әлләрими тез дезинфексија едиб дикәр хәстәнин јанына кедирдим. О вахтлар һәкимләри горумаг үчүн хүсуси кејим јох иди. Сонра бизим үчүн хүсуси палтарлар кәлди. Билирсиз, мән о заман өзүмү о хәстәләрин јеринә гојдум. Дүшүнүрдүм ки, мән онларын јеринә олсајдым, өзүмә јардым истәрдим. Һәр хәстә мәним үчүн анадым, бачыдым, атадыр, гардашдыр. Доғрудур о, ајлар әрзиндә чәтинлијимиз чох олду. Амма о тәк Аллаһын көмәји илә чәтинлији дә кәнд чамааты илә кечдик. Аллаһ һамыја чан сағлығы версин.

- Тәранә ханым, тәшәккүр едирәм. Аллаһ сизин симанызда бүтүн һәкимләримизи горусун, пандемија адлы бу бәла тезликлә бизи тәрк етсин.

А.МӘММӘДОВА

250 мин адам әһатә олунмушдур

Ичтимаи патруллар иши чәрчивәсиндә Дағыстанда тибби маскаларын кејилмәсинин вачиблији һаггында 250 миндән артыг адам мәлуматландырылмышдыр»,-дејә ДР кәнчләрлә иш үзрә назири Камил Саидов мәлумат вермишдир.

«Гејд етмәк истәјирәм ки, ичтимаи патруллар республикамызда чох фәал иш апарыр. Тибби маскаларын кејилмәсинин вачиблији вә ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликовун фәрманына риајәт едилмәси һаггында артыг 250 мин адам мәлуматландырылмыш, 60 мин маска вә 53 минә гәдәр буклет пајланмышдыр. Бунларла јанашы, бу истигамәтдә фәалијјәтимизи давам етдирмәли вә чәтинликләр олан бәләдијјәләрдә бу ишин гајдаја салынмасы вачибдир»,-дејә К.Саидов рекион бәләдијјә бирләшмәләринин кәнчләрлә иш үзрә шөбәләринин нүмајәндәләри илә кечирдији мүшавирәдә вурғуламышдыр.

Назир һәмчинин дә әрзаг мәһсуллары дәсти вә дәрманлар чатдырылмасы илә мәшғул олан волонтјорларын тәшәккүр мәктублары илә тәлтиф олундуғуну билдирмишдир.

«Јахын вахтларда бизим волонтјорлар миндән артыг тәшәккүр мәктублары алачаглар. Бу тәшәббүс ДР башчысы вәзифәсини мүвәггәти ичра едән Серкеј Меликов тәрәфиндән дәстәкләнмиш вә онларын ишинә чох јүксәк гијмәт верилдијиндән олдугча вачибдир».

Камил Саидов һәмчинин мүшавирә иштиракчыларынын суалларына чаваб вермиш вә онларын ичтимаи патрулларын фәалијјәти һаггында төвсијә вә мүрузәләрини динләмишдир.

ВИРУСДАН ӨЗҮМҮЗҮ ГОРУМАГ ҮЧҮН МАСКА ТАХМАЛЫЈЫГ

Үмумдүнја Сәһијјә Тәшкилаты (ҮСТ) маска илә бағлы төвсијәләринә дәјишиклик едиб. Јени төвсијәләрдә дејилир ки, масканы јалныз коронавирус симптому вә ја кизли дашыјычысы оланларын јох, һәр кәсин тахмасы төвсијә едилир. Маска тахмајан КОВИД-19 дашыјычысынын маска тахан сағлам инсаны јолухдурма еһтималы 70 фаиздир. Маска тахан КОВИД-19 дашыјычысынын маска тахмајан сағлам инсаны јолухдурма еhтималы 5 фаиздир. Һәр ики шәхс маска тахарса, вирусун јолухма еһтималы 1.5 фаизә дүшүр.

Гејд едәк ки, дүнјанын бир чох өлкәләриндә маска тахмаг мәчбури елан олунуб вә бу гајданы позанлар чәримә вә ја һәбс олунур. Русијада да маскадан истифадә етмәјә көрә чәримәләр гүввәдәдир.

Телман Таһирли

ТЕРРОРИЗМ БӘЈҮК БӘЛАДЫР

Јад етмишләр

1996-чы ил, апрел ајынын 16-да Каспијск шәһәриндә баш вермиш террор актынын гурбанлары јад едилмишдир. Бу һагда шәһәр мүдиријјәтинин мәтбуат хидмәтиндән хәбәр јајылмышдыр.

Һәмин күн Каспијск шәһәриндә партладылмыш евин диварына шәһәр сакинләри, шәһәр мүдиријјәтинин нүмајәндәләри, рәһбәрлик вә сәрһәд дәстәсинин һәрбчиләри хатирә чичәк дәстәләри гојмушлар. Чари илдә шәһәр мүдиријјәти коронавирус инфексијасынын јајылмасы тәһлүкәсинә көрә маска режими тәтбиг едилдијиндән иштиракчыларын сајыны мәһдудлашдырмышдыр»,-дејә мәлуматда билдирилир.

Шәһәр меринин биринчи мүавини Заһирбек Таибов гејд етмишдир ки, һеч бир кәнар гүввә Дағыстанда гарышыглыг сала билмәз.

Республика үчүн һәмин дәһшәтли күнләрдә чохлары итки ағрысыны һисс етдиләр. Террорчулар горху салмаг истәјирдиләр. Лакин халгымыз бирләшәрәк мүбаризә апарырды. Бу күн һәмин дәһшәтли һадисәдән 24 ил кечир. Гәлбимиздәки јаралар һәлә дә тәзәдир. Лакин һәм о вахт, һәм назырда, һәм дә јүз илләр бундан сонра да биз терроризмә гаршыјыг,-дејиб һамылыгла тәсдигләјәчәјик»,-дејә о, вурғуламышдыр.

һәмсөһбәт билдирмишдир ки, бураја кәләнләр арасында партладылмыш евләрин диварлары архасында динч јухлајан сәрһәдчиләрин кечмиш јолдашлары да вар иди.

«Террорун дәһшәт олдуғуну сүбут едәрәк, јолдашларынын чоху һәјатларыны гурбан вермишләр. Биз онларын һәр бирини јад едир, һамылыгла кәдәрләнир, һәр ил бураја күл дәстәләри гојуруг вә әминик ки, бу абидә бөјүмәкдә олан нәсилләр үчүн аным јери олачагдыр. Чүнки тарихимизин бу чүр гәмли саһәсини унутмаг олмаз», -дејә сәрһәд дәстәси Идарәсинин нүмајәндәси гејд етмишдир.

Каспијск сәрһәд дәстәси Идарәсинин тибб хидмәти забити Јелена Залова бир анда әрини вә үч оғлуну итирмишдир.

«Һәмин дәһшәтли кечә нөвбәдә олмағым мәни хилас етди. Анчаг бүтүн аиләми итирдим. Нечә ил кечмәсинә бахмајараг, мән һәр ил бураја кәлирәм. Онлар бизим хатирәмиздә әбәди галачагдыр», -дејә мәтбуат хидмәтиндән Јеленанын кәдәрли сөзләрини билдирмишләр.

Әнәнәјә көрә сукут дәгигәси елан олундугдан сонра бүтүн митинг иштиракчылары стелланын өнүнә чичәкләр гојмушлар.

ПЕНСИЈА АЛЫНМАСЫНЫН ЈЕНИ ШӘРТЛӘРИ

60-65 јашында кимләр пенсија ала билмәјәчәкдир

Русијанын пенсија фонду һәтта лазыми јаша чатанда пенсија верилмәјәчәк категоријалы Русија вәтәндашларыны көстәрмишдир. Фондун мәтбуат мәркәзиндән информасија акентлијинә верилмиш мәлуматда дејилир ки, сығорта әдәнишләр алынмасы үчүн бир сыра шәртләр мөвчуддур вә онларын һамысы ејни вахтда јеринә јетирилмәсә, вәтәндаш пенсија мәбләғләриндән ала билмәјәчәји рискинә мәруз галачагдыр.

ДР үзрә Русија Федерасијасынын пенсија фонду шөбәсинин мүтәхәссисләри хатырлатмышлар ки, етән илдән башлајараг гочалыға көрә сығорта вә дөвләт тәминаты үзрә сығорта пенсијасы тәјин олунмасына һүгуг верән үмуми јаш һәддинин кетдикчә артырылмасына башланмышдыр. Кечид дөврүнүн јекунларына көрә 2028-чи илдән вә даһа сонралар башлајараг, гадынлар 60, кишиләр 65 јашындан пенсијаја чыхачаглар. Бунунла белә мүәјјән едилмиш јаш һәдди онлара пенсија әдәнишләри алмаға зәманәт вермир.

Вәтәндашын мүәјјән сајда стажы вә фәрди пенсија әмсаллары лазым кәләчәкдир.

«Әкәр пенсија әмсаллары вә пенсија алмаг үчүн иш стажы чатышмадыгда, онда пенсијанын тәјин олунма мүддәти тәләб олунан вахта гәдәр узадылыр. Әкәр беш ил кечдикдән сонра пенсија јашына чатмаг мүмкүн олмаса, вәтәндаша сығорта пенсијасы әвәзинә, гочалыға көрә сосиал пенсија тәјин олуначагдыр»,-дејә фонддан билдирмишләр. Белә ки, 2020-чи илдә бу чүр пенсија кишиләрә 65,5, гадынлара исә 60,5 јашында тәјин олуначагдыр. Сонралар кечид дөврүнүн баша чатмасы илә гочалыға көрә сосиал пенсија кишиләрә 70, гадынлара 65,5 јашында тәјин олуначагдыр», дејә фондда гејд едилмишдир.

ЕЛМ ИНКИШАФЫМЫЗА

Инновасија инкишафынын проблем вә перспективләри мүзакирә едилмишдир

Дағыстан Дөвләт Университетиндә бир күн әввәл республиканын инновасија инкишафы проблеми вә перспективләри мәсәләләри үзрә дәјирми маса кечирилмишдир. Бу барәдә нојабрын 17-дә али мәктәбин мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә хәбәр верилмишдир.

Мәлуматда дејилир ки, тәдрис чәрчивәсиндә али тәһсил мүәссисәсинин ректору Муртазәли Рабаданов билдирмишдир ки, ДДУ гаршысында дуран стратежи мәсәләләрин мигјасыны дәрк едәрәк өзүнүн инкишаф стратекијасыны гурур вә јахын перспектив үчүн фәалијјәтинин приоритетләрини мүәјјән едир. Ректорун сөзләринә көрә һазырда али мәктәбдә елми-тәһсил, ЕТИ-нин приоритет истигамәтләри үзрә проблем лабораторијалары, коллектив истифадә, федерал инновасија-технолоки мәркәзләр шәбәкәләри јарадылмышдыр.

Муртазәли Рабаданов һәмчинин дә гејд етмишдир ки, али мәктәб елм вә тәһсил назирлији вә Русијанын сәнаје тичарәт назирлији илә бирликдә Үмумрусија инжиринг мәркәзинин јарадылмасы вә инкишафы лајиһәсини реализә едир.

«ДДУ-нун ишләмәләри һәддиндән артыг назик, аддитив сәдләр вә функсионал, антибактериосид өртүкләр, јени нәсилли нанофлоид истилик дашыјычылары, антикоррозија өртүкләри јаратмаға имкан верир. Бу истигамәт үзрә ДДУ Русијада лидерләрдән биридир вә дүнја сәвијјәсиндә тәдгигатлар јеринә јетирир, мүвафиг аваданлыгларын прототипләрини јаратмышдыр. Белә сәвијјәли јени технолокија ишләмәләриндә ДДУ-нун интеллектуал фәалијјәтинин патентләшдирилмәси вә онун горунмасы мәсәләләри вачиб әһәмијјәтә маликдир»,-дејә о, вурғуламышдыр.

Сонра мүкафатландырылма мәрасиминин кедишатында «Новатор ВОИР» Үмумрусија ихтирачылар вә сәмәрәләшдиричиләр чәмијјәтинин Дағыстан Шурасынын фәхри медаллары вә тәшкилатын вәрәгәләри илә М.Рабаданов вә «Дагестанская Правда»

гәзетинин мүхбири Чанкиши Гадисов мүкафатландырылмышдыр. Һәмчинин Үмумрусија чәмијјәтинин мәркәзи шурасынын вәрәгәләри илә Дағыстанын ихтирачылары вә ВОИР-ин фәаллары мүкафатландырылмышлар.

Сонра РФ-нын дөвләт мүшавири Алексеј Гордијенко Дағыстана кәлишиндән вә Дәрбәнд јахынлығында ихтисаслашдырылмыш елми-техники мејданчанын базасы әсасында «Потриот» паркынын јарадылмасы һаггында данышмышдыр.

«Јалныз даһа бир турист објекти јох, һәм дә Дағыстан алимләринин елми фикри наилијјәтләрини нүмајиш етдирән јер јарадылачагдыр. ДДУ-нун потенсиалы буна сүбутдур. Һәр һансы бир тарихи һадисәләрдә, һәр һансы бир һөкмдарлар дөврүндә Дағыстан Гафгазын бејни вә ән актуал вә габагчыл технолоки гәрарлар мәркәзи олмушдур»,-дејә Гордијенко гејд етмишдир.

М.Рабаданов өз нөвбәсиндә ДДУ-нун ВОИР Дағыстан шөбәси илә әмәкдашлыға, хүсусилә али мәктәбләрдә ВОИР-ин илк тәшкилатларыны јарадараг онларла республиканын али мәктәбләри арасында сазишләр имзаланмасына һазыр олдуғуну бәјан етмишдир.

ҺЕЧ КИМ УНУДУЛМУР

Һәлак оланларын хатирәси шәрәфинә

Республиканын Унсукул рајонунда Дағыстан полисләри һәлак олмуш һәмкарларынын хатирәси шәрәфинә онларын адына мүхтәлиф нөвлү ағачлар әкмишләр. Бу һагда Дағыстанын ДИН-ин мәтбуат хидмәтиндән мәлумат верилмишдир.

Тәдбирдә ДР үзрә дахили ишләр назири, полис кенерал - лејтенанты Абдурәшид Мәһәммәдов вә Русијанын ДИН Унсукул рајону үзрә шөбәсинин әмәкдашлары иштирак етмишләр.

«Лајиһә чәрчивәсиндә Шамилгала гәсәбәсиндә «Јашыл Русија» еколоки имәчилији кечирилмишдир. Инзибати бина әтрафындакы әразидә һәлак олмуш һәр полис ишчисинин хатирәсинә адлы ағачлар әкилмишдир.

Бу Вәтәнә хидмәт едәркән һәјатыны гурбан вермиш бу полисләрин икидлик вә фәдакарлыг символуна чевриләчәкдир.

Тәдбирин ахырында Абдурәшид Мәһәммәдов вә шөбәнин шәхси һејәти һәлак олмуш һәмкарларынын хатирәсини јад етмиш вә хидмәти борчуну јеринә јетирән заман һәлак оланларын мемориалы гаршысына чичәкләр гојмушлар.

ГОРУГ МУЗЕЈИНДӘ ДӘЈИШИКЛИКЛӘР

ДР Һөкумәти Дәрбәнд Горуг музејинин адыны дәјишмишдир

Музејин мәтбуат хидмәтиндән информасија акентлијинә билдирилмишдир ки, Дағыстан һөкумәти Дәрбәнд Горуг музејинин адынын дәјишдирилмәси һаггында гәрар гәбул едилмишдир.

Музејин базасы әсасында јени истигамәтин (археолокија) фәалијјәтинин ачылмасынын вачиблији илә әлагәдар вә еләчә дә, тәшкилатчылыг структурунун вә Горуг музејин идарә системинин тәкмилләшдирилмәси үчүн Дағыстан Республикасынын Һөкумәти мүәссисәнин адынын дәјишдирилмәси һаггында гәрар гәбул етмишдир», -дејә мәлуматда билдирилир.

Һөкумәтин 13 нојабр 2020-чи ил тарихли 251 сајлы гәрарында ашағыдакылар көстәрилмишдир: «Дәрбәнд Дөвләт тарихи – мемарлыг вә бәдии Горуг музеји» Дағыстан Республикасынын «Дәрбәнд дөвләт тарихи – мемарлыг вә археоложи музеј - Горуғу дөвләт бүдчә мүәссисәси адландырылсын». («ДР Дәрбәнд дөвләт тарихи-мемарлыг вә археоложи Горуг музеји»)

МАРАГЛЫ ФАКТЛАР, МАРАГЛЫ ЈАЗЫЛАР

Профессор Гәзәнфәр Пашајевин «Сечилмиш әсәрләри»нин VI Чилдинә мөтәбәр нәшријјатлар тәрәфиндән һазырланан вә бөјүк тиражла чап олунан елми вә бәдии тәрчүмәләринин бир гисми дахил едилмишдир.

Бурада франсыз јазычысы Александр Думанын Азәрбајчандан, Дәрбәнддән бәһс едән «Гафгаз сәфәри» («Јазычы»–1985, Һәмид Аббасовла биркә), америкалы алим, профессор Сула Бенетин Гафгазда, о чүмләдән дә Азәрбајчанда узунөмүрлүләр вә узунөмүрлүлүјүн сирләриндән сөз ачан «Нечә јашајасан, јүзү һаглајасан» («Јазычы»–1989) вә бүтүн дүнјада «детектив романлар краличасы» кими танынан инкилис јазычысы Агата Кристинин «Мави гатарын сирри» («Сабаһ»–1995) әсәрләри јер алыр.

Бу әсәрләр илк дәфә олараг Г.Пашајев тәрәфиндән оријиналдан тәрчүмә едиләрәк охучулара тәгдим едилмиш вә онларын рәғбәтини газанмышдыр.

Һөрмәтли «Дәрбәнд» севәрләр, биз Сизә бу әсәрләрин Дәрбәндә вә Азәрбајчана аид парчаларыны тәгдим едирик.

Александр Дүма

Александр Дүма

ГАФГАЗ СӘФӘРИ. Биз сүбһчағы јола дүшдүк. Һава чох јахшы иди. Бураларда нә шахта, нә дә гар варды. Бу, Дәрбәндә јахынлашдығымызы хәбәр верирди. Елли кәндини кечдик. Багратион бизи мүшајиәт едән полисләрин башчысы Иман Газалјевлә татарча бир нечә кәлмә данышды. Һисс олунурду ки, онун чавабы Багратиону гане етмишди. Сөһбәт мәним силаһымдан кетсә дә, диниб-данышмырдым. Гаракәнддә сәһәр јемәјинә дајандыг. Фајтонумузда јемәк үчүн һәр шеј варды. Мојне фүрсәтдән истифадә едиб бу таблонун ескизини чәкди. Биз көзәлликләр өлкәсинә дахил олмушдуг. Одур ки, һәр аддымбашы фајтону сахлајыб, бу әфсунедичи мәнзәрәләри сејр етмәли олурдуг.

Бујнакда Багратионун гуллугчусу бир нечә атла бизи көзләјирди.

Мән Багратионла онун фајтонуна, Мојне илә Калино исә мәним фајтонума миндиләр. Беш дәгигә кечмәмиш атлары гошдулар вә јола дүшдүк. Кәнддән ики јүз метр араланмышдыг ки, бир дәстә кәклик бизи көрүб һаваја галхды вә учдуғу јердән әлли метр аралыда тәзәдән јерә енди. Фајтонлары сахладыг вә онлара јахынлашдыг. Кәкликләр јенидән һаваја галхдылар. Мән онлардан бирини вурдум. Галанлары башымызын үстүндән учуб кетдиләр. Тәпәнин о тәрәфиндә көздән итинчәјә гәдәр онлары мүшајиәт етдим. Тәпәјә тәрәф кетдик. Тәпәнин башына чатанда артыг кәкликләри унутмушдум. Чүнки Хәзәр дәнизи илә үз-үзә дајанмышдым. Учсуз-бучагсыз һамар сәһраны андыран бу үмман көј јагута бәнзәјирди. Гәдимдә Иркани адландырылан, Һеродота гәдәр, демәк олар ки, әфсанәви һесаб олунан дәниз мәнә чох әзәмәтли вә мәһзун көрүндү. А.Дүма бүтүн әсәр боју азәрбајчанлылары он доггузунчу әсрдә ишләнән терминә әсасән татар адландырмышдыр. Биз һәмин сөзләри азәрбајчанлы шәклиндә ишләтмишик. Сәһифәләр үзрә изаһлар китабын сонунда верилмишдир.

Гафгаз сәфәриндән тәсвир едилән, саһәси һаггында мәлумат верилән бу дәниз, әски заманларда олдуғу кими, инди дә аз бәллидир. Гәдим тарихчиләр онун көзәллијиндән илһамла сөз ачмыш вә ону «сеһрли мөчүзә» адландырмышлар. Еһтимал ки, кәләчәкдә нәһајәтсиз гум көлүнә вә ја садәчә олараг гырғыз вә ногај чөлләриндә көрдүјүмүз батаглыглара бәнзәр батаглыға чевриләчәкдир. Сују инсанын һеч вахт дәрк едә билмәјәчәји һансы јералты јолларласа ахыб кедән, јоха чыхан, јаваш-јаваш азалан, һеч бир шеј вермәјән бу сеһрли дәниз шәргдән гум, шимал, чәнуб вә гәрб тәрәфдән бүтүн чајларын сујуну удур. Јолбоју, Дәрбәндә гәдәр биз бу «сеһрли мөчүзәни» сејр едәчәјик.

А. ДҮМА Тәпәдән енәрәк фајтонлара миндик вә јолумуза давам етдик. Чәтин јохуш вә енишләр бир-бир архада галырды. Јерли фајтончулар атлары дөрднала чапыр, бу ениш-јохушларын арасындан ахыб кедән ити дағ чајларындан белә, еһтијат етмирдиләр. Доғрудур, илин алты ајында бу чајларда су аз олур. Бунунла белә дашгын вахты сујун кәтирдији дашлар тәһлүкә төрәдир. Фајтонумуз атылыб-дүшүр, бөјүк таггылты салырды. Биздә белә јоллара раст кәлинмир. Шүбһәсиз ки, бураларда фајтон дүзәлдәркән бу чәтинликләр нәзәрә алыныр. Инсан оғлу һәмишә чәтинликләрә синә кәрир, онун үзәриндә зәфәр чалыр. Белә јолда фајтонун сырадан чыхмасы һәр дәгигә көзләнә биләр. Лакин тезликлә ону дүзәлдир вә јолларына давам едирләр.

Биз дә јолумуза давам етдик вә күнортадан сонра, саат дөрд радәләриндә Гаракәндә чатдыг. Азугәмизи фајтондан көтүрүб наһар етдик. Јери кәлмишкән, дејим ки, сәјаһәт вахты, хүсусилә дә белә сәфәрләрдә јемәк мәсәләси бөјүк проблемә чеврилир. Одур ки, кәләчәкдә бу јолла сәјаһәтә чыханларын нәзәринә чатдырырам: Һәштәрхандан (Астрахан) Гызлара (Кизлјар) гәдәр өзүнүзлә һәр шеј көтүрүн. Гызлардан Дәрбәндә јола дүшәндә бир даһа јахшыча базарлыг един. Чүнки јолда бир шеј ала билмәјәчәксиниз.

Италјанлар пис јејирләр. Испанлар аз јејирләр. Дүзәнликләрдә мәскән саланлар исә елә бил һеч бир шеј јемирләр. Русијада јашајанлар да јемәк-ичмәк гајғысында олан халглара бәнзәмирләр. Бунларда күнүн һансы вахты нә јемәк мәсәләси адәт-әнәнәјә чеврилмәјибдир. Тәки самовар гајнасын, стәканларда чај буғлансын. Фәрг етмәз, истәр о Чин императорунун сары чајындан, истәрсә дә Калмык шаһзадәси Түменин чајындан дәмләнсин. Әсас мәсәлә будур ки, самовар һәмишә дызылдасын, дәмдә олсун.

Бир јана сәфәрә чыханда да азугә барәдә о гәдәр фикирләшмәзләр. Бу мәсәләдә онлар әрәбләр кими һәрәкәт едирләр. Елә бил әрәбләрин бир хурманы сәһәр, бирини дә ахшам јемәклә күнү баша вурмалары бунлара да сирајәт едиб. Бир јана кедәндә кәмәрләрини вә хәнчәрләрини белләринә бәрк бағлајыб јола дүшәр, зарафат едә-едә, дејә-күлә кәлиб мәнзилбашына чатарлар. Биз исә азугә тәдарүк көрмәдән јола чыхмырыг. Доғрудур, Франсада јашамыш, онун немәтләрини гијмәтләндирән, биткиләринә, һејванат аләминә вә инсанларына бәләд олан кнјаз Багратионла бир јердә ачлыг вә еһтијачдан горхмаға дәјмәз. Мән һәлә дә өзүм-өзүмдән суал едирәм: «Көрәсән, Гаракәнддән Дәрбәндә гәдәр јолбоју једијимиз чијәрдән һазырланмыш о дадлы вә јағлы пироглары Багратион һарадан әлдә етмишди? Ахы бура Страсбургдан ән азы мин ики јүз мил аралы иди». Чин сәрһәдләриндән узагда олсаг да, бизә пүррәнки Чин чајы дәмләмишдиләр.

Бир мәсәләни дә гејд етмәк јеринә дүшәрди. Бу јерләрдә чарпајы да, фајтон кими, күкнар вә палыд ағачларындан чәкилмиш тахтадан дүзәлдилир. Бу чарпајынын үстүнлүјү ондан ибарәтдир ки, онун үстүндә јатан ән тәнбәл адамлар белә «тәнбәллик хәстәлији»ндән јаха гуртара билирләр. Мәсәлә бурасындадыр ки, јухудан ојанандан сонра јатагда ешәләнмәк, голларыны ачараг дәриндән нәфәс алмаг, «охај» демәк, о јан-бу јана чевриләрәк хошһалланмаг, јухуну дағытмаг вә с. бу јатагда мүмкүн дејил. Чүнки адамын сүмүкләри ағрыјыр. Һеч бир түлү, пәрдәси олмајан пәнчәрәләрдән дүшән күнәш шүалары адамын көзләрини гамашдырыр, јатагда хошһалланмаға гојмур. Белә һалларда адамын характериндән асылы олараг о, уфулдаса да, додагалты донгулданса да, галхыб јујунуб-кејинмәкдән башга чарәси галмыр. Биз дә сәһәр тездән дурмушдуг.

Јери кәлмишкән, дејим ки, Газан шәһәриндән үч әдәд мис ләјән алмышдыг.

Һәр дәфә биз онлары фајтондан дүшүрәндә һамы тәәччүб едирди:

– Көрәсән, бунлар нәјә лазымдыр?

Лакин онлар бизим чох көмәјимизә чатырды. Франса јолларында дајаначагларда су илә долу бардаглар, ләјәнләр олдуғу һалда, бураларда јохдур. Одур ки, мис габлар һәмишә көмәјимизә кәлирди. Лакин Гаракәнддә буна еһтијач јох иди.

Чүнки кнјаз Багратионун раһатлыг үчүн һәр шеји варды.

Гаракәнд думанла өртүлмүшдү. Кәндин бизә јахын һиссәси ачыг, бир аз аралы һиссәси чәһрајы вә бәнөвшәји рәнкә чалырды. О јанда – узагларда исә көј рәнкә чалан һејранедичи бир мәнзәрә варды. Бош вахтымыз олдуғундан Мојне бу мәнзәрәнин ескизини вә һәтта бир акварел дә чәкди.

Әкәр јолда бир һадисә баш вермәсә, елә бу күн Дәрбәндә чатырыг. Чүнки Гаракәнддән Дәрбәндә чәмиси 50 верстдир. Јолда, хүсусән дә Гафгаз јолларында һәр чүр һадисә көзләнилә биләр.

Белә һадисәләрдән јаха гуртара билмәзсән. Дәрбәндин он сәккиз километрлијиндә Хан Мәммәд Калынски кәндиндәки дајаначагда бизи дә белә бир һадисә көзләјирмиш. Дәрбәндә кетмәк үчүн ат јох иди. Лакин Багратион үчүн бу бөјүк бир мәсәлә дејилмиш. О, јолун тән ортасында дајанараг кечән арабалары сахлады. Әлиндә бир чәнкә пул тутуб, ширин дилини азәрбајчанча ишә салды. Јарызарафат, јары һәдә-горху илә фајтончулары да, јорулмуш атлары да дәјишдирди. Јенидән јола дүшдүк. Јол узуну имкан дүшдүкчә арабачылары вә почт атларыны јениләри илә әвәз едирдик. Бу, бизим даһа сүрәтлә ирәлиләмәјимизә көмәк едирди.

Күнүн икинчи јарысында бир мүсәлман – азәрбајчанлы гәбиристанлығынын јанындан кечдик. Бу, дағын архасында јерләшән Дәрбәнд шәһәринә јахынлашдығымыздан хәбәр верирди. Бир верстдән дә узун олан амфитеатры андыран тәпә үзү шәргә бахан гәбир дашлары илә тамамилә өртүлмүшдү. Бурадан дәниз ајдын көрүнүрдү.

Бу баш дашлары мешәсинин ортасында Багратион мәнә чәһрајы вә јашыл рәнкләрлә сәлигә илә бәзәдилмиш, чох да бөјүк олмајан бир абидә көстәрди:

– Бу, мәшһур ханымын мәзарыдыр.

Мән, өз суалымдан хәчаләт чәксәм дә, сорушдум:

– Ахы ким олуб о ханым?

– О ханым Шамхал Тарковскинин севкилисими, арвадымы олуб дејим, билмирәм. Нечә истәјирсиниз, елә дә гәбул един. Бу, онун гәбридир. Бу һагда бир һекајәт дә вар.

– Дејирсиниз, онларын ашиг-мәшуглуғу һаггында бир һекајәт вә ја әфсанә дә вардыр?

– Ондан да јахшы. Бу, бөјүк бир тарихдир. О барәдә сизә Дәрбәндә данышарлар. Бурада исә бир ону дејә биләрәм ки, бу ән көзәл романтик һекајәтдир.

– Чох көзәл. Мән бунун һаггында бир әсәр јазарам.

– Јәни күман едирсиниз ки, парисли охучулары бир авар ханы гызынын вә ја (о, Иран хәлифәләринин нәвә-нәтичәләриндән олса да) бир азәрбајчанлы бәјин мәһәббәти марагландырачаг?

– Нијә дә јох? Үрәк бүтүн дүнјада елә үрәкдир.

– Бу, јени бир шеј олачаг, мәним әзизим. Мән һәмишә јенилијә чан атырам. Бура бах, Багратион, о көрдүјүм нәдир?

– дејә дилләндим. – Илаһи! Бу ки, Дәрбәнддир!

Чох-чох гәдимләрдә Пеласкиләр деврүндә әсасы гојулмуш гала диварлары дағын зирвәсиндән дәнизин саһилинә гәдәр узанараг јолумузун үстүндә дурмушду. Һәлә мән тағлы шәһәр гапыларыны демирәм. Јалныз инсанлары дејил, заманын өзүнү дә һејрәтә кәтирән Шәрг мемарлыг үслубунда тикилмиш бу мөһтәшәм, тағлы гапылар ачылыр, кедиш-кәлиш башланыр. О дәгигә дә шәһәр кәләнләри гојнуна алырды. Шәһәрә гәдәм гојдуг. Күман ки, Пеласкиләр деврүндә тикилмиш булағын башында чохлу чадралы, ал-әлван кејимли азәрбајчанлы гадынлары топлашараг су көтүрүрдүләр. Гала диварларынын дибиндә исә бир-бири илә данышмајан, гадынлара мәһәл гојмајан, дишләринә гәдәр силаһланмыш әскәрләр һејкәл кими лал вә һәрәкәтсиз дајанараг, елә бил фикрә далмышдылар. Јолун о бири тәрәфиндә исә Шәрг шәһәрләриндә тез-тез мүшаһидә едилән учуг диварлар көрүнүрдү. Елә бил бу учуг диварлар адама даһа чох тәсир бағышламаг үчүн беләчә сахланмышды. Диварларын арасында, бир вахт мәнзилләр олан јердә исә нәһәнк палыд вә гоз ағачлары сәмаја јүксәлирди. Фајтону сахлајараг, әтрафа нәзәр салдыг.

(Арды вар)

СИЗИН ХАҺИШИНИЗЛӘ

“Мәтбуатда Тағыјевин образы тәһриф олунур. Ингилабдан әввәлки Азәрбајчан мәдәнијјәтинин бәзи мәсәләләри ајры-ајры тарихчиләр тәрәфиндән тәһриф олунур. Һеч бир објектив јанашма јохдур. Н. Нәримановун рәһбәрлик етдији һөкумәт ону буржуазијанын ортасындан сечди, гијмәтләндирди вә һөрмәт етди, чүнки Тағыјевин мүасирләри идиләр вә ону шәхсән таныјырдылар. Кәнч рәһбәрлик Тағыјеви танымыр, анчаг ону капиталист јыртычы кими тәсвир едән мәтбуата сызан бөһтандан билир, таныјыр...”

САРА ТАҒЫЈЕВА

Бу сәтирләр азәрбајчанлы милјонер вә хејријјәчи Һачы Зејналабдин Тағыјевин кичик гызы Сара Тағыјеванын (Сарајева) мәктубундан алынмышдыр. Сара бүтүн һәјатыны атасынын јахшы адынын бәрпасына һәср етди. Аз.ССР Али Советинин Рәјасәт Һејјәтинин сәдринә, Аз.ССР Коммунист Партијасы Мәркәзи Комитәсинә, “Коммунист” вә “Бакински рабочи” гәзетләринә, Совет Јазычылар Бирлијинә јаздығы мәктублар сајсыз-һесабсыз иди...

Охучуларымыз онун валидејнләри Һачы Зејналабдин Тағыјев вә Сона Араблинскајанын һекајәсини јахшы билирләр. Чүнки биз гәзетимизин 41-чи нөмрәсиндә бу һагда мәлумат вермишдик: Азәрбајчанын һүдудларындан чох кәнарда танынан бакылы милјонер вә хејријјәчи, бир рус һәрби лидери, Дәрбәндли

кенерал-лејтенант Бала-киши Араблинскинин гызы илә севкили олду. Орада 1896-чы илдә евләндиләр.

Чәкмәчи олдуғунун һансы тәшәббүсләр вә һансы саһәләрдә милјонлар газандығы, Азәрбајчанда вә Русија Империјасынын дикәр шәһәрләринсә һансы хејријјә лајиһәләрини тәблиғ етдији сајәсиндә чох шеј лазымлыдыр. Бунлардан јалныз бир нечәсини гејд едәк: Санкт-Петербургдакы мүсәлман хејријјә чәмијјәти, Санкт-Нино рус гадын мәктәби, Дағыстан да дахил олмагла, Гафгаздакы мәсчидләрин тәмири вә Һәштәрхан... Тағыјев сосиал лифтләр дүзәлтди, истедадлы кәнчләри Москва, Казан, Санкт-Петербург вә Авропадакы университетләрдә охумаға

көндәрди. Театра, нәшријјата пул гојду. Тағыјевин фикирләрини әкс етдирән кичик бир тохунуш: бир гыз мәктәбиндә илк бурахылыш тәдбиринә кәләрәк, гызлара Лев Толстој, Пушкин вә Лермонтовун әсәрләрини Азәрбајчан дилинә тәрчүмә олунмуш Гуран һәдијјә етди. Бу кениш гәлбли инсанын тәһсил вә мәдәнијјәтин инкишафына вердији төһфәни көрән сәлаһијјәтлиләр, она һәгиги бир дөвләт мүшавири адыны вердиләр. Тағыјев Азәрбајчан Халг Чүмуријјәти һөкумәтинә дә мадди јардым тәклиф етди. Бәлкә дә елә она көрәдир вә чох күман ки, о вахткы шаблонларла ујғун олараг һәрәкәт едән јени Совет һөкумәтинин нүмајәндәләри онун чохмилјонлуг сәрвәтини миллиләшдирибләр. Тағыјевә Мәрдәканда јалныз бир бағча галды. Ону да көтүрә вә һәтта милјонери зәһмәткеш халгын дүшмәни кими таныда биләрдиләр, анчаг Тағыјевин нүфузу вар иди, ону мүбаһисәсиз милләтин атасы, ел атасы адландырырдылар. Дөврүндә чохларына көмәк етмишди вә она көрә дә бу чүр радикал аддымларын халгын наразылығына сәбәб ола биләчәји јени һакимијјәт органларыны горхутду. Тағыјевин ајырдығы пул вәсаити илә тәһсил алан Нәриман Нәриманов, Һачы илә идеоложи фикир ајрылыгларына бахмајараг, онун өз евиндә һәбсханада галмағыны тәмин етди. Бәлкә дә онун кичик гызы Сара олмасајды, јәгин ки, Тағыјевин ады унудулмуш вә ја анатомик һала дүшмүш олларды, 1899-чу илдә Бакыда анадан олуб, Азәрбајчан, рус, алман, франсыз дилләрини мүкәммәл билирди, фортопианода ифа едирди. Санкт-Петербург Гызлар Институтунда филолог тәһсилини алды, Бакыја гајытды, бурада аилә гурду вә бир гыз ушағы дүнјаја кәлди. Тағыјевин өлүмүндән бир нечә ил сонра Сара кәнчлик чағларыны јашадығы шәһәрә кетмәк мәчбуријјәтиндә галды. Артыг шаһәрин ады дәјишдирилмиш вә Ленинград адланырды. Орада Ленинград вилајәт партија комитәсинин катиби Серкеј Кировун өлдүрүлмәси илә әлагәдар бир шәкилдә шүбһә алтына дүшдү. Чинајәтин тәшкилиндә иштирак етмәкдә шүбһәли билинәнләр күлләләнди, бәзиләри һәбсханаја атылды. Әввәлчә минләрлә кечмиш задәкан, полис, жандарма, мәмур вә руһаниләрин шәһәрдән Сибир вә Орта Асијаја говулдуғу елан едилди. Тамамилә сијасәтдән кәнар олан Саранын нечә шүбһә алтына дүшдүјү ајдын дејил. Бәлкә дә пис адамлар онун кимин гызы олдуғуну вә һара кедәчәјини билдирди. Анчаг Сара говулмады-чәза камерасына атылды, олмазын ишкәнчәләрә мәруз галды, лакин онун мәтанәтини һеч ким гыра билмәди. Һәбсханадан чыхдыгдан сонра Сара, икинчи әри Николај Сарајевлә таныш олду вә һәјатын јахшы күнләрини јашајаркән, мүһарибә башлады. Сарајев мүһарибәдән сағ чыхмады, амма Аллаһ Сараны хилас етди, бәлкә дә бу гадынын талеји ондан башга һеч кимин едә билмәјәчәји бир иш көрмәк үчүн јазылмышды. Мүбаризәдән сонра Бакыја гајытдыгдан дәрһал сонра атасынын јахшы адыны бәрпа етмәјә башлады. Сара атасынын маарифләндирмә, тәһсил, мәдәнијјәт, инчәсәнәт саһәсиндәки хидмәтләрини тәсдигләјән тәпә-тәпә сәнәдләр топлады.

“1955-1957-чи илләрдә М.Ф.Ахундов адына Институтун оху салонунда китабханачы ишләмишәм. Тағыјевин мүтәрәгги фәалијјәтинә даир һәгигәтләри бәрпа етмәк үчүн чалышдым. Мәним бу аддымым капиталист кими гәбул едилди. Институт рәһбәрлији, капиталистин институт диварлары ичиндәки фәалијјәтиндән данышмағы дајандырмағын вачиблији барәдә мәнә хәбәрдарлыг етди. Лакин инандырма вә хәбәрдарлыглара бахмајараг Тағыјевин фотоларыны вә фәалијјәтини тәсдигләјән сәнәдләри көстәрәрәк тәләбәләрә вә ишчиләрә һәгигәтләри данышмаға давам етдим. Бу, рәһбәрликлә наразылыға вә гаршыдурмаја сәбәб олду вә ишдән чыхарылмағымын һәгигәтидир. Һеч бир јердә иш тапа билмәдим. Бу фикирләр бүтүн тәшкилатлара јајылмышды вә вәзијјәт ејни иди”,- дејә Сара јазырды. Узун илләр Бакы дөвләт гурумларынын, елми институтларынын, гәзет редаксијаларынын пилләкәнләриндә нәһәнк портфели олан јашлы бир гадыны көрмәк оларды. Тәгаүд алмырды вә гызынын көндәрдији бүтүн пуллар кағыза, мүрәккәбә, зәрфләрә хәрчләнирди. 2000-чи илләрдә Бакыда нәшр олунан “Вышка” гәзетинин баш редактору Мәдинә Һәсәнова демишди: “Мән ишә јени башлајанда, узун мүддәт чох көзәл, галын сачлы, гара палтар кејинмиш һүндүр бојлу артыг јаша долмуш бир гадын редаксијамыза кәлирди. Әлиндә мүхтәлиф сәнәдләр вә сәнәдләрлә долу бир портфел олан бу гадын гаршысына чыхан журналистләрә јалварыб: Атам һаггында јаз. Нијә онун һаггында јаза билмирсән, атам Азәрбајчан үчүн аз иш көрүбмү? Будур, Третјаковун ады Москвадакы бир сәнәт галерејасына верилди. Атамын адыны тикдирдији објектләрдән һеч олмаса биринә верә билмәзсиз? Сара атасынын јахшы адыны бәрпа едә биләчәјинә бир санијә беләшүбһә етмәди. Јалныз кедиб сорушмады, һаглылығыны сүбут вә Тағыјеви реабилитасија етмәјә имкан верән бөјүк бир елми база јаратды. 1966-чы илдә Сара Сарајева ССРИ Елмләр Академијасы Фәлсәфә Институтуна, Асија вә Африка Халглары Институтуна Тағыјевин фәалијјәти илә әлагәли, Азәрбајчан тарихиндәки һадисәләрә јанашма илә бағлы фәлсәфи биликләрин тәтбиги илә бағлы елми ишләрини тәгдим етди. Јалныз үч ил кечдикдән вә узун мүбаһисәләрдән сонра Азәрбајчан ССР Елмләр Академијасы, һаминин гызынын вердији нәтичәләрлә разылашды. Сара 92 јашында Бакыда вәфат етди. Бундан бир аз әввәл, 1991-чи илдә јарым әсрлик сүркүндән сонра хејријјәчи Тағыјевин нәвәси Сафија Ашгабаддан вәтәнинә дөндү. “Бабам чох шанслы бир адам иди. Һарда газса, орада нефт чыхды. Азәрбајчан торпағынын она вердији сахавәтлә Тағыјев бу јолла алдығы пулу хејирхаһ ишләрә хәрчләди... Һәмишә инсанлара көмәк әлини узадыб вә буна көрә дә буну унутмаг мүмкүн дејил... Бу дүнјада јашамалы вә инсанлара көмәк етмәлијик ки, өлүмүндән сонра шәхсин ады вә етдији ишләр унудулмасын деди”, - Сафија.

Мәшһур бабасынын чағырышына сәс верән, Сафија Тағыјева 1992-чи илдә азтәминатлы вә гачгынлара мадди јардым етмәк үчүн Сара Тағыјева адына сосиал Хејријјә Фондуну јаратды...

Бу күн Тағыјевин маликанәсиндә Азәрбајчанын Милли Тарих музеји јерләшир. Һачы Зејналабдин Тағыјевин һәм өлкә тарихиндә, һәм дә инсанларын гәлбиндә лајигли јер тутмасы, шүбһәсиз ки, гызынын бөјүк бир хидмәтидир.

Һазырлады:
Ајбәниз Ағакишијева

Свидетельство о государственной аккредитации выданное 8 мая 2014 года за **№5769** Муниципальному казённому общеобразовательному учреждению «Джимикентской средней общеобразовательной школой имени Гейдара Алиева» в связи с утерей, **считать недействительным.**

Лицензия за № 6782 от 26 февраля 2013 года выданная Муниципальному казённому общеобразовательному учреждению «Джимикентской средней общеобразовательной школой имени Гейдара Алиева» в связи с утерей, **считать недействительным.**

Утерянный аттестат № 05 АБ 0022117 о среднем образовании, выданный Рукельской СОШ имени Н.С. Ахмедова в 2010 году на имя Абдуллаевой Оксаны Абдуллаевны, **считать недействительным.**

Баш редактор әвәзи
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВ

Мәсул катиб
А.А.АҒАКИШИЈЕВА

Шөбә редактору:
Т.Т.ҺАЧӘЛИЈЕВ

Мүхбирләр:
Һ.Һ. КӘРИМОВ
С.П.КҮЛМӘҺӘММӘДОВА
А.Г.МӘММӘДОВА
К.Г.БАБАЈЕВА
Н.А.ГУЛИЈЕВ

Еһм оператору
А.Ј.АҒАКИШИЈЕВА

Баш мүһасиб
М. И.РӘҺИМОВА

РЕДАКСИЈАНЫН ВӘ НӘШРИЈЈАТЫН ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан Республикасы, Дәрбәнд шәһәри, Ленин күчәси, 37
тел.-факс (240) 4-73-59, факс (240) 4-74-33
www.derbend.ru
(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)
Телефонлар: баш редактор 89894856030, үмуми шөбә 89280562728

«Типографија-М» ММЧ-дә чап едилиб.
Индекс 368600
Мәтбәәнин үнваны Дәрбәнд шәһәри, С.Гурбанов күчәси, 25
Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын кејфијјәти барәдә мәтбәәјә мүрачиәт едә биләрсиниз.

Рабитә, информасија технолокијалары вә күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт (Роскомнадзор).
Күтләви информасија васитәләринин гејдијјаты һаггында
Шәһадәтнамә
ДР үзрә рабитә, информасија технолокијалары вә Күтләви коммуникасијалар саһәсиндә нәзарәт үзрә Федерал хидмәт идарәси.
ПИ № ТУ05-00349 01 декабр 2016.

Материалларда кедән фактлар үчүн мүәллифләр мәсулијјәт дашыјырлар. Мүәллифләрин мөвгеји илә редаксијанын мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

Индекс: 1 иллији 63242
6 ајлығы 51341
Чапа имзаланды:
19. 11. 2020.
Фактики олараг 9.30
Саат 10.00
Тираж 2000
Сиф. №